

DRŻEĆ (295) *vb impf*

drzeć (288), **drzżeć** (7); drzeć : drzżeć *SkarŻyw* (9 : 7).

drż- (260), drz- (23), drżż- (7).

W inf drżęc (2) *KochBr*, *GórnTroas*, *drzeć* (1) *OpecŻyw*. *W formach praet, fut i con drżął, drżał-* (w tym 2 r. błędne znakowanie).

inf drżęc (26). ◇ *praes 1 sg drzę* (19). ◇ *2 sg drżysz* (2). ◇ *3 sg drży* (75). ◇ *1 pl drżymy* (4). ◇ *2 pl drżycie* (2). ◇ *3 pl drżą* (64). ◇ *praet 3 sg m drżął* (13). *f drżała* (19). *n drżało* (5). ◇ *3 pl m pers drżeli* (10). *subst drżały* (8). ◇ *fut 3 sg m będzie drżął* (3). *f będzie drżała* (1). *3 pl m pers będą drżęc* (6), *drżęc będą* (2); *będą drżęc Leop*, *BielKron* (2), *RejPos* (2); *będą drżęc : drżęc będą BibRadz* (1 : 2). ◇ *imp 2 pl drżycie* (4), *drżycie* (1); *drżycie OpecŻyw*, *RejŻwierc*; *drżycie : drżycie BudBib* (2 : 1). ◇ *con 3 sg n by drżało* (1). ◇ *1 pl m pers bychmy drżeli* (1). ◇ *part praes act drżąc* (29) [w tym 1 r. -ć].

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Ulegać szybkim rytmicznym wstrząsom; być wprawionym w szybkie, rytmiczne ruchy, drgania; trząść się, drgać; tremere Mącz, Calag, Calep, Cn; circumtremere Calep, Cn; intremere Mącz, Cn; palpitare Mącz; moveri Calag; contremere, praetrepidare Calep; attrepidare, contremiscere, intremiscere, tremiscere, trepidare Cn* (133) : *Mącz* 274b, 463a; *Calag* 162b, 584b; *Contremo – Drzę, trzęsę fzie. Calep* 254a, 200a, 844b, 1082a.

a. *Trząść się, drgać pod wpływem dźwięku, uderzenia, ruchu itp. (o przedmiotach i materii nieożywionej); personare Mącz; tremefieri Cn* (42) : *Gdy then testament był piśan przed Alexandrem/ náthychmiałt fie sítály gromy/ łyskánie y drzenie ziemie wielkie/ á drżála wżytká Babilonia HistAl N2v; BielKron* 329; *Mącz* 463d; *wnet z dział vderzono/ [...] Z hakownic też ogromność áże Wawel drżála StryjWjaz C; Trąb/ bębnow/ y ludzi krzyk/ konie rżą/ drżą mury StryjWjaz C3v, B2v.*

drzeć od czego (2): *na wżytkich wieżách trąbiono/ w bębny bitho/ thák iże od brzmienia onych głołow práwie miáłto drżało BielKron* 328v; *Personat domus cantu tibiurum. Wżizítek dóm grzmi/ drży/ od rozmáyitych pyśzczel [!] y gránia. Mącz* 402c.

drzeć pod czym (1): *SkarŻyw* 187 *cf Fraza*.

Fraza: *»ziemia drży (i grunty jej), grunty ziemie drżą«* (10 : 1): *Leop* 4.*Esdr* 16/12, *Ps* 17 *arg; BibRadz Is* 24/18; *BielKron* 315v; *RejPos* 108v, 141; *náfluchác fie onych wdzięcznych trębáčzow/ bębnow/ pokrzykow/ áż ziemiá drży/ á ferce fie od rádości trzęfie. RejŻwierc* 26; *HistHel* C3v; *StryjWjaz* B4v; *ták wielki [smok] iłz gdy fie rufzył/ ziemiá pod nim drżála/ á kámienie fie krufzyło. SkarŻyw* 187, 187.

W przen (23) : *niebiośa fie temu dziwuycie/ ij wślytki rzeczy ziemskié drżycie/ iż ftworzyciel wślytkiégo ftworzenia/ pokłęknał przed fwy^m zraydtzą OpecŻyw* 91v; *RejWiz* 52v; *Widziály cię/ o boże/ wody: widziály/ Y lękły fye: á morfkie przepásći drżály. KochPs* 114.

drzeć na co (1): *Ná głos páńlki z obłoków ognie wykákuią/ Puftyne drżą Arábłkié/ lánie dzieci truią KochPs* 40.

drzeć od kogo, od czego (3): *Gory drżą przed nim/ (marg) wł: drżały od niego [Montes tremuerunt ab eo] (-) á págorki rozptywáiá fie/ ziemiá też pułtołzeie od oblicza iego/ y świat y wżytcy obywatéle iego. BudBib Nah* 1/5, 1.*Par* 16/30, *Ps* 96/9.

drzeć przed kim, przed czym (11); á przed głósem iego drzą wlfytki pulfcze y pádoły. *RejPs* 42, 113, 155v; A gdy tknie gor czyni frogie w nich zówzdy zákurzenie/ Wlfytko tu drzy przed obliczym Páná ták wfczechmocnego *LubPs* X6, G4v; *RejAp* 16; *BudBib Nah* 1/5; *GrabowSet* Cv, R3v.

Fraza: »drzy ziemiá, ziemskie niskości« [*w tym: od czego* (2), *czym* (2), *przed czym* (2)] [*szyk zmienny*] (9 : 1): *RejPs* 155v; Gory iák wołk ták ípłynęły/ od Pánífkiey obliczności/ Zyemiá drzáłá dziwuiać íe/ iego wielkiey możności. *LubPs* V6, G4v; *BudBib* 1.Par 16/30, *Ps* 77/18[19], 96/9; Pan/ ktory kiedy poyrzzy/ íziemiá drzy: Pan/ który Kiedy ręką gór dotknie/ dymem póyda góry. *KochPs* 156, 97, 146; *SkarŻyw* 560.

Zwroty: »drzeć bojaźniá« (1): drzáłó/ iáko ná iáwnym Sądzie Bożym/ ítráchem y boiáźniá/ ono kazánié wlfytko *OrzQuin* Y2v.

»strachem drzeć, drzeć przed strachem« (3 : 1): *RejPs* 155v; *OrzQuin* Y2v; Iáíne niebieskie domy Roświećily fye gromy Ogníftémi: vyżrzáłá Ziemiá/ y ítráchy drzáłá. *KochPs* 146, 97.

Szereg: »drzeć i trząść się« (1): Głós gromu twego ná okręgu (powietrza) oświećaly błýfkáwice świat/ drzáłá y trzęślá íę ziemiá [*commota est et contremuit terra*]. *BudBib Ps* 77/18 [19].

b. *Doznawać drzenia, dreszczy; trząść się, dygotać (o człowieku i istotach żywych); frigitire Cn* (81) : A gdy wielkie żimno ćierpiał/ Drząc ná iáskołkę nárzekał *BierEz* Lv, K4; Ogládáy cialo moie panieńskie/ wielmi łubtylné/ iakotz drzy/ tzo íe okrutné męki boij íj ímierci. *OpecŻyw* 101; botz cięłłko íuż zmizerowán íj znędzon/ ogłádáyacie ototz drzy/ íj ledwy na nogach ítoij. *OpecŻyw* 131; Stála drżátz/ a iakoby vmarlá *OpecŻyw* 143v; *RejWiz* 13; A gdy to wlfyśfeli/ włękli íe y drząc pádli [*trementes ceciderunt*] ná ziemię ná oblicze íwoie. *Leop Tob* 12/16; Thedy Cefarz ocuciwfzy złękl íe bárzo áż drzáł *HistRzym* 133; á drugi [*nędznik*] drzy czekáiąc ábyś mu dał odrobin s ítołu íwego *RejPos* 82v, 85, 127, 192; *RejZwierc* 75v; *SkarŻyw* 165, 305; Horride – Niewdzeczinie [!], ízpetnie, drząc. *Calep* 488b; Nie był nikt coby nie drzáł/ ítráchem/ zálem zięty *GórnTroas* 74; *GrabowSet* C2v; *CzahTr* B2.

drzeć dla czego (1): [Jezus] drżátz dlá íilné boleści. *OpecŻyw* 138.

drzeć od czego (10): Drzáł wlfytek od męki *OpecŻyw* 142; *GosłCast* 64. *Cf* »drzeć od bojaźni«, »drzeć od zimna«.

drzeć z czego (3): *OpecŻyw* 102v; *HistLan* Fv; ácz złófcíwy z zawífcí będzie drzáł á zgrzytał zębámi *RejPs* 167v.

Frazy: »(wszytki) człónki drzą, każdy człónek drzy« [*szyk zmienny*] (5 : 1): A takowy ítrach ział go/ s ktoré^{go} káždy człónek w níjm drzáł *OpecŻyw* 102v, 19v, 102; *FalZioł* IV 6c; *KochOdpr* D; *ZawJeft* 6; Człónki drzą/ wípomniéc człowiek nie może bez ítráchu/ Iáki íię cud pokazał z podziemnégo gmáchu. *GórnTroas* 16.

»drzą [komu] nogi« = *ktoś się boi* (1): Ale mi iakos drzą nogy Włófzy wftaly iako rogy. Prawie mi íię Lękło fercze *RejKup* e5.

»ręce drzą« [*w tym: komu* (5)] [*szyk zmienny*] (7): *RejKup* c8; chciał íe íam zábić ále nie mógl/ bo mu ręce drzáły *BielKron* 145, 258; *Mqcz* 108a; *HistRzym* 58v; Z ochoty im ręce drzą fercze íe ráduie *HistLan* Fv. *Cf* »drzeć jak osica«.

»serce drży« [szyk zmienny] (6): Płaczą oczy fercze drzy/ ciężko mi fie roftać Z przyacioły z oyczyną/ y z miałą fwobodą *RejJóz* B2v; Sercze drzi Czarta fię boy Bo yak kat nademna ftoy *RejKup* cc7, c5, f3v, p7, bb4.

[na kim] drży skora« = *ktoś się boi* (1): Ale wždy od dobrych zli fą rozney nádzyeie/ Ná tych drży bárzo fkorá/ á w tych fie myłł śmieie. *RejWiz* 102v.

Zwroty: »drzeć od bojaźni, strachu« [szyk zmienny] (3 : 3): *OpecŻyw* 99; *WróbŻołt* 13/5; Gdy dokończył rzeczy/ drżeli od ftráchu widząc fwoy vpadek wielki *BielKron* 202v; Lingua haeret metu, Yęzik od boyáźni drży/ to yeft niemoże mowić. *Mącz* 152a, 284d; *Calep* 1082a.

»drzeć jak osica« (1): Gdy krew w tákiedy przygodzie od ftráchu fię zsiáda. Powieści niezgodliwe/ fłowá zaiákáwe: Ręce drzą iák Ośicá/ y nogi ciekáwe *KlonWor* 3.

»drzeć jako ryba« (3): Liekl fyę Panie to niechyba Bo drzy wfytek jako ryba Barzo mu fyę chwieje głową Niemoże już rzecz by fłowá *RejKup* bb3; *RejWiz* 70v; *RejZwierc* 75.

»drzeć wszytek; drży wszytko ciało« [szyk zmienny] (4 : 1): *OpecŻyw* 142; Oczy mi czemus płaczą/ a drzy wzytko ciało Sercze w iakies żałóci iuż prawie ftruchlało *RejJóz* B4; *RejKup* bb3; *Mącz* 158c; powie iey onę rzecz wzytká drząc. *SkarŻyw* 193.

»drzeć od zimna« [szyk zmienny] (7): *OpecŻyw* 15v, 19v, 20, 107v; Wzytká tedy oná wielkość fiedziála ná onym plácu Kościelnym/ drząc od zimná [*trementes propter hiemem*] ktore náftawáło. *BibRadz* 3.*Esdr* 3/6; *Frigutio* – Drzę od zimna. *Calep* 435b, 489a.

Szeregi: »drzeć i trząść się« (1): totus Parmeno tremo horreoque postquam aspexi hanc, Wzyftek drzę/ y trzęfę fie. *Mącz* 158c.

»drzeć, trzepiotać« (1): bo niebeścieńtwa te/ ktore fą od nas opodal/ máło fię ich boimy ábo nic/ ále gdy fą blisko/ to iuż drżymy/ trzepiocemy od ftráchu *GórnRozm* D4.

Przen (2) :

1) *Być wzburzonym, niespokojnym* (1) : Fremebat tota provincia, Drżála wzyfteká kráyiná. *Mącz* 136b.

2) *drzeć na co = bardzo czegoś pragnąć, rwać się do czegoś* (1) : Prurire in pugnam, Piżczec/ chciwym być/ álbo drzeć ná bitwę. *Mącz* 328c.

a. *Dygotać, mieć dreszcze, nierówne tętno* (o objawach fizjologicznych, przede wszystkim chorobowych); *vacillare* *Mącz*, *Cn* (16) : *FalZioł* I 136d; *GroicPorz* ee4; A też pátrż iáko wzyfcy wdzyęcne zdrowie máią. Ręce drzą/ łeb fie trzęfie/ á nogi zápuchną/ Ony wdzyęcne wonności z gęby z nofá cuchną. *RejWiz* 30v, 66v; *Vacillo*, *Szwánkuyę*/ drzę/ śłápie/ niekrzepko ftoyę/ chwieyę fie *Mącz* 471d; Gdy padnie á pálec mu wielki drży v ręki/ niemoże być zdrow. *SienLek* 58v, 16; áno iuż ręce drzą/ áno iuż twarz blednieie/ áno fie iuż wzrok mieni/ Doktor fie kryie *RejPos* 342v; á piżąc/ drzeć y mglec począł/ y ták vmárł *SkarJedn* 294; *SkarŻyw* 165.

drzeć dla czego (1): [*zbytnie picie wszytkiemu ciału szkodzi*] y też żyłam abowiem wzytkie drzą dla zbytku ktorego w fię nabierzą *GlabGad* G8.

Frazy: »[komu] członki drżą« (1): Khomu członki drzą/ krew pfia pomaga *FalZioł* IV 6c.

»drży serce, drży [komu] na sercu« = *palpitat cor, pectus pulsat* *Mącz* (2): Meum pectus pulsat, Tłucze álbo drzi mi ná fercu. *Mącz* 287a, [274]b.

Zwrot: »drzeć wszytek« (1): Pot przez mię biie/ drzę wżytek/ y blądne/ Tylko że martwy przed tobą nie padnę. *KochFr* 80.

Szereg: »drzeć a wzdrygać się« (1): drzacz á wzdrigaiącz lie iakoby na zimniczę. *FalZioł* V 31v.

β. *Mrugać (mimowolnie)* [czym] (1) : Myops, latine lusciosus, Który niedobrze doyrzy/ drży powiekami kiedy pátrzy. *Mącz* 240a.

**** Bez wystarczającego kontekstu; być może: wydawać donośny dźwięk, huczeć, ryczeć** (2) : Fremo, Drzę/ Szumię/ Dźwięk czynię. *Mącz* 136b; Infremo, Drzę/ Zgrzitam. *Mącz* 136b.

2. *Być w strachu, bać się, trwożyć się; fremere, trepidare Mącz; horrescere Calep; tremere, tremiscere Cn* [w pewnej ilości przykładów trudno orzec, czy należą one do znac. **1. b**, czy do znac. **2**] (161) : *OpecŻyw* 28v, 110; GDy Tatarzy wyiezdali: wżythka drzała Europa *MiechGlab* 18; początek złego a będą wlyfity drzeć [trepidabunt omnes]. *Leop* 4.*Esdr* 16/18, *Dan* 10/11; *BibRadz* 4.*Esdr* 15/18; *BielKron* 65, 82; *Trepide*, Boyázliwie/ boyáznie álbo nieśmiele/ drząc. *Mącz* 463b, 463b; *Drży* gdzie lie nie máłz czego bać *RejZwierc* 14, 167; *SkarŻyw* 185; *ReszList* 154; *Horresco* – Trzęle sie, poczinam drzec, łtrach mnie zeimam. *Calep* 489a; Co ty pátrzyłz? co ty drżyłz? tobie iuz łyn zginął. *GórnTroas* 45; *WujNT Luc* 8/47, *Act* 16/29.

drzeć na co (2): [Jozue] bał się wftąpić ná ták ciężką [!] y trudną zwierzchność. y drżąc ná ony wielkie ciężary/ ktore przełożony nośić muśi *SkarŻyw* 501; Podeyżráné to rzeczy/ á drzeć ná nie trzebá/ Kto ták wyleciał górę/ iż doięga niebá. *GórnTroas* 23.

drzeć przed kim, przed czym (16): *OpecŻyw* 98v; *BibRadz* 4.*Esdr* 15/29; *BielKron* 320, 382; *RejPos* 85v, 131v; *Drżymy* przed tym złym łafiádem Rzymłkim. *RejZwierc* 187; *PaprPan* A4; *Holofernes*/ przed ktorego mocą wżytkie narody drzáły *WerGość* 237; wálza K. M. z tych poźedł/ przed któremi drzáła Aziaa. *OrzJan* 75; *SkarKaz* 60b; *SkarKazSej* 692a. Cf *Frazy, Zwrot*.

Frazy: »dusza drży« (1): Ogládáy iako mé łerce ij moja dułła drży przed twyma oczyma od wielkiého vdręczeniá. *OpecŻyw* 81.

»serce drży« (1): *OpecŻyw* 81 cf »dusza drży«.

»[przed kim] wszytká ziemia, wszytek świat drży« [szyk zmienny] (2): bo przed tymi ludźmi wżytká ziemiá drzáła *BielKron* 335; *Alexánder* wielki Pan á Krol Mácedońki Przed ktorym wżyłtek świat drzał práwie káty wżyłtki *WierKróć* A2v.

Zwrot: »drzeć przed strachem, strachem [przed czym]« (2 : 1): Bo oni wyełkim łtráchem záwždy przed tym drzeli/ Kędy żadnego łtráchu nigdy nye widzyeli *LubPs* N5v; *Drzą* nędzni ludzie przed łtráchem á przed tym morzem záburzonym/ w vćifku á w niespráwiedliwości łwoiey *RejPos* 6v; *RejZwierc* 167.

Szeregi: »bać się i drzeć« (1): iż się ich wżytycy bać y przed nimi drzeć będą [timeant et trepident]/ ktorzy się ołłyżá o nich. *BibRadz* 4.*Esdr* 15/29.

»drzeć i lękać się« (1): Ale gdy blifko przyłzedł/ drzeć y lękać się poczał tákże *Iulianus*/ iż ledwie co prze on łtrách wymowić mógł *SkarŻyw* 212.

»uciekać i drzeć« (1): *Mowi*/ krolá się nie boię: á przed łafiádem vćieka/ y drży/ ktory go w tey wolności ná dom náiezdza y zábia *SkarKazSej* 692a.

»drzeć a (i) upadać« (2): á przedfię drżymy á vpadamy przed możnościami fwiátá tego/ y kfiążąt iego *RejPos* 131v; *SkarKaz* 160b.

W przen [przed kim, przed czym] (2) : Bo iáko błotné żáby boćianá fye boią. [...] ták przed brzytwą twoią Wfzytki wlofy drzeć muřą. *KochBr* 152; Wdy przed tobą iuż drżály Gréckich zamków wály. *GórnTroas* 54.

a. *Bać się Boga albo sił nadprzyrodzonych (o lęku połączonym czasem ze czcią i pokorą wobec boskiego majestatu i potęgi)* (120) : *MurzHist* 13v; *Leop* 4.*Esdr* 8/21; przy iego [mowa o Chrystusie] śmierci kámienie lie pádác będye/ y fłońce lie zácmi/ y wiele dziwow będye/ duchowie niewidomi będą drzeć *BielKron* 19; *RejPos* 5v, 183; Tego [*Ciała Pańskiego*] my vzywamy/ ná co Anyołowie pátrząc drżą/ y przez boiáźni ná to nie pátrzą *BiałKat* 331, 281; Wy przełożeni drżycie fwiátá tego/ Słyżąc dekretá frogie Páná fwego. *RejZwierc* 225v; *BudNT Act* 7/32; vkazał fię im Pan Bog na gorze wyfokiey w ogniu ftráfzliwym/ y w gromach y fłfkániu ták frogim/ ifz drzeć wfzyfcy poczęli. *SkarŻyw* 481, 91, 484; *WujNT* 385, *Act* 9/6, *Iac* 2/19.

drzeć od czego (1): á byś oznaymił imię twoie fprzećwnikom twoim/ od oblicza twego narodowie drżeli [*a facie tua gentes formidabant*] *BudBib Is* 64/1.

drzeć na co (4): Słuchayćie fłowá Pánkfiego/ wy ktorzy drżycie ná fłowo iego [*qui tremitis ad verbum eius*] *Leop Is* 66/5; *BibRadz Is* 66/2; Nie polega duch moy/ iedno ná pokornych y ćichych/ y tych ktorzy drżá ná fłowá moje [*Is* 66/2]. *SkarŻyw* 196 [*przekład tego samego tekstu BibRadz*], 261.

drzeć przed kim, przed czym (93): *RejPs* 69v; Widzycie iáko [*Pan*] ieft ftráfzny á drżá przed nim Kfiążętá *LubPs* R4v, F4, bbv, bb6, ff3v; *KrowObr* 27v; *RejWiz* 50, 186; *Leop Is* 66/2; *BibRadz* I *3, 91 *marg*, *Is* 66/5, 4.*Esdr* 15/36; *RejAp* AA5, 16, 63, 82v, 184v (12); o Boftwie Páná tego/ przed ktorym on [*szatan*] drży vftáwicznie *RejPos* 212v, 26, 47v, 77v, 89, 139 (12); *BiałKat* 206; *KuczbKat* 35; *RejZwierc* 264; *BudBib* 3.*Esdr* 4/36; *CzechRozm* 1v; *ArtKanc* 17; Przed fprawiedliwością twą drży fumnienie moje *GrabowSet* A4v; *LatHar* 94. Cf »drży dusza«, »drży wszytek świat«, »drży ziemia i niebo«, »drżá mocy ziemskie i piekielne«, »drży niebo, ziemia, piekło«, *Zwroty*.

Frazy: »[przed czym] drży dusza [czyja]« (1): przed ktorego tylko fámego [*Pana Boga*] ftráchem będzie závády drżálá duflá moiá. *RejPs* 38v.

»[przed kim, przed czym] drżá wszytki mocy niebieskie, ziemskie i piekielne, drży niebo, ziemia, piekło *itd.*« (11): *LubPs* bbv *marg*; *KrowObr* 242v; *RejAp* 28; á przed tym imieniem drżá y vpadáią ná koláná wfzytki mocy niebiekfie/ ziemkfie y piekielne. *RejPos* 34; przed ktorym [*Bogiem*] drży niebo/ zyemiá/ piekło/ y wfzytki możności iego. *RejPos* 116, 77v, 130v, 132v, 286v; *RejZwierc* 10, 206v.

»drży piekło, mocy piekielne drżá« [*w tym: przed czym* (1)] [*szyk zmienny*] (2 : 1): *SkarŻyw* 120; *ArtKanc* 17; Krolowie páńftwy rządzą/ káždy w fwym befpieczny/ Lecz niewiem/ przecz fię trwożą/ ták piękną pogodą/ Drży piekło z Lucyperem/ ogień gáśnie wieczny. *GrabowSet* F3.

»drży serce« [*w tym: przed czym* (1)] (2): *RejPs* 57v; Y závády fą fprawiedliwe fwięte fady twoie/ Przed kthorymi ftráfzliwie drży nędzne ferce moje *LubPs* bb6.

»[przed kim, przed czym] drży wszytek świat, możności wszytki świata tego *itd.*« (9): *RejPs* 169; *RejAp* AA5v [2 r.], 8, 33v, 113; przed ktorym [*królem*] drży wfzytek fwiát/ y wfzytki możności iego. *RejPos* 109v, 78v; *KolakSzczęśl* C4.

»[przed kim, przed czym] drży ziemia i niebo, wszystkie mocy niebieskie i ziemskie drżą *itd.*« [szyk zmienny] (9): *RejPs* 134; *RejKup* Nv; *KrowObr* B4v, 221; *RejAp* [15]v, 22v; iż on tym świętym ramię swoim był silen iako prawy mocarz/ a drżało przed nim wszystko stworzenie/ niebo/ ziemia/ morze/ powietrze: a tylko łamą prawicą swą stali [...] czārthā [profnego *RejPos* 80; a wszystkie mocy niebieskie y ziemskie zawždy drżały przed możnością Bołtwā iego. *RejPos* 121; *ArtKanc* G2v.

»drżą wszystkie mocy (i) ziemskie (i) piekielne [przed kim]« [szyk zmienny] (3): *RejPos* 110, 150v; Przeciwno którym wszyscy krolowie ziemscy są iako proch a muchy/ a bowiem przed nimi [anjołami] na rozkazanie Pana tego/ drżą wszystkie mocy y ziemskie y piekielne *RejZwierc* 69.

Zwrot: »drzeć przed możnością, mocą [czyją]« [szyk zmienny] (9 : 3): *RejWiz* 114v, 186; a wszystkie możliwości ziemskie y niebieskie są położony w rękę iego/ a każda moc drży przed mocą iego. *RejPos* 39v, 20, 51 v, 110, 121, 131, 150v, 160v; Nie wstydził tam aby [chciał nie opuszczać] hardych krolow/ albo chlubnych Hetmanow/ jedno wiernego swego a tego który drży przed imieniem iego świętym a przed możnością iego. *RejZwierc* 263; *ArtKanc* I7.

»przed strachem drzeć, drzeć strachem, [przed kim] straszliwie drzeć« [szyk zmienny] (2 : 1 : 3): przed którego strachem drżą angeli y każde tak ziemskie iako y niebieskie stworzenie *RejPs* 134, 38v; Sam Pan jest wiernym obrońcą stworzenia swego/ Przed którym ja straszliwie drzę całego wszelkiego, *LubPs* G2v, bb6; *RejWiz* 186; *RejPos* 344.

Szeregi: »bać się (a. obawiać się) i (a) drzeć« [szyk 6 : 3] (9): *RejKup* z3v; *HistAl* G5v; *Leop Mar* 5/33; abyśmy drżeli a bali się świętego Majełtatu iego/ a zachowali się temu tak wedle tej powinności swojej *RejPos* 349v, 255; *BiałKat* 206; *KuczbKat* 35; *SkarŻyw* 574; *WujNT Mar* 5/33.

»drzeć a nie grzeszyć« (1): Drżycie [contremiscite (marg) pavete loquimini (-)] a nie grzełście/ rozmawiajcie w sercu swym/ wkomorze swym/ a milczcie. *BudBib Ps* 4/4[5].

»drzeć i lękać się« [szyk 3 : 2] (5): A on drząc y lękając się [tremens et pavens] powiedział/ Panie co chcesz abych czynił? *BibRadz Act* 9/6, 4.*Esdr* 15/36; *RejPos* 342v; *BudBib 3.Esdr* 4/36.

»drzeć i uciekać« [szyk 3 : 4] (7): kthoresćcie [świece] Gromnicami nazwali/ izęby Dufzy/ y cięciu pomagaly/ [...] Toć są zalię nowi Bogowie wafzy/ przed którymi iako powiedacie/ Diabli drżą/ y wciekają. *KrowObr* 89, 67v, 89, 89v, 175; *RejPos* 77v; Gdy ten znak [krzyża św.] mocy piekielne wyrzą/ drzą y prześfrązone wciekają. *SkarŻyw* 120.

»drzeć a (i) upadać« [szyk 7 : 3] (10): *RejAp* 8, 28v, 33v, 114v, Ff2v; iako wiekuięte Bołtwo/ [...] opánowało a ogárnęło dziwną możnością swą/ wszystkie mocy niebieskie/ y ziemskie/ y piekielne/ a iako każde kolano drzeć a spadać musi przed strachem tej możności świętej. *RejPos* 344, 34, 160v, 286v; *RejZwierc* 264.

»ustraszyc się a drzeć« (1): A niewiernicy aby się wstrążyli tym/ a drżeli przed tą sprawiedliwością Pana tego *RejAp* 61v.

W przem [przed kim, przed czym] (2) : Co mu wdzyęcznie pochodzi s sercā vprzeymego/ Nigdy nie zmazanego w zakrytej chytrości/ Ktore przed nim drząc stoi w wiernej niewinności. *RejWiz* 52.

Zwrot: »drzeć przed strachem« (1): A snadź niemalfz nic całego w ciebie moim co by nie drżało przed strachem gniewu twoiego a strąfiły się y kolci moie/ czuiąc na się występki swoje *RejPs* 57.

3. O głosie; vibrissare Mącz (1) :

Zwrot: »drzeć głosem« = śpiewać głosem drżącym, wibrującym, tremolować (1): *Vibrisso, est vocem in cantando crispate, Trafić glos w śpiewaniu/ to yeft drzeć/ trząść á wykręćć głosem. Mącz 492d.*

Synonimy: 1. trząść się, trzepotać; 2. bać się, lękać się, straszyć się, trząść się.

Formacje współrdzenne cf DRGAĆ.

Cf DRŻĄCY, DRŻENIE

ZZie